

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ŞANLIURFA HALİLİYE BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	38

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar	13
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Varlıklar	14
Tablo 10: Tahsili Kadar Tahakkuku Yapılan Gelirler	22

KISALTMALAR

696 Sayılı KHK: 696 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

ÇTV: Çevre Temizlik Vergisi

ŞUSKİ: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerlerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar Bulunması
2. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
3. Yapılmakta Olan Yatırımlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması
4. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
5. Emanetler Hesabında Gelir Kaydedilmesi Gereken veya Karşılığı Bulunmayan Tutarların Yer Alması
6. Kamuya Olan Borçların Mali Tablolarda Dönem Ayrımı Yapılmaksızın İzlenmesi
7. Vergi, Resim ve Harçlar gibi Faaliyet Gelirlerinin Tahsil Edildikten Sonra Tahakkuk Ettirilmesi
8. İdarenin Yapılandırılmış Alacakları ile Muhasebe Kayıtlarının Birbirinden Farklı Olması
9. Arsa Satışlarından Tahsil Edilen Tutarların Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında İzlenmeye Devam Edilmesi
10. Uzun Vadeli Gelirlerden Alacaklar Hesabında Karşılığı Bulunmayan Tutarların Yer Alması
11. İşçi Statüsündeki Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
12. Taşınmazlara İlişkin Enflasyon Düzeltmesinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Yapılmaması
13. Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Hurdaların Takibinin ve Muhasebe Kayıtlarının Mevzuatın Öngördüğü Şekilde Yapılmaması
2. Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

3. Gecekondur Fonu Hesabında Yer Alan Tutarların Amacı Dışında Kullanılması
4. Yapı Ruhsatları ile Birlikte Tahsil Edilen Otopark Bedellerine İlişkin İşlemlerin Mevzuata Uygun Olmaması
5. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
6. Su İdaresinden Mahsuplaşma ile Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Payları ve Bu Paylardan Mahsup Edilen Su Faturası Giderlerinin Bütçeleştirilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Haliliye Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat,

öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü

takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok üç adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, toplam 17 hizmet biriminden 1'i doğrudan Başkana bağlı olarak görev yapmaktadır. 3'ü meclis üyeleri arasından görevlendirilen olmak üzere toplam 6 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 16 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	800	155
Sözleşmeli Personel	-	83
Kadrolu İşçi	397	37
Toplam	1197	275
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1264

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 4 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Haliliye Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılda Dev. Ödenek	Bütçe İle Verilen Ödenek	Eklenen/ Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Ertesi Yıla Devreden Ödenek
01- Personel Giderleri	-	188.700.000,00	82.100.000,00/ 0,00	270.800.000,00	257.517.275,53	13.282.724,47	-
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	34.300.000,00	1.000.000,00/ 3.000.000,00	32.300.000,00	27.370.854,49	4.929.145,51	-
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	987.973.000,00	535.437.238,77/ 250.548.660,70	1.272.861.578,07	1.259.284.848,45	13.576.729,62	-
04-Faiz Giderleri	-	15.000.000,00	35.860.000,00 /109.169,85	50.750.830,15	50.749.971,88	858,27	-
05-Cari Transferler	-	28.100.000,00	930.000,00/ 3.939.996,42	25.090.003,58	10.430.274,63	14.659.728,95	-
06-Sermaye Giderleri	-	249.400.000,00	34.320.000,0/ 181.629.411,80	102.090.588,20	89.171.579,47	12.919.008,73	-
07-Sermaye Transferleri	-	100.000.000,00	0,00/ 96.250.000,00	3.750.000,00	3.750.000,00	0,00	-
08-Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-
09-Yedek Ödenek	-	155.000.000,00	0,00/ 154.170.000,00	830.000,00	0,00	830.000,00	-
Toplam	-	1.758.473.000,00	689.647.238,77 / 689.647.238,77	1.758.473.000,00	1.698.274.804,45	60.198.195,55	-

Belediyenin 2024 mali yılı bütçesi ile 1.758.473.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 2024 yılında 60.198.195,55 TL kullanılmayan ödenek iptal edilmiştir. Yıl içinde 1.698.274.804,45 TL bütçe gideri yapılmış, gelecek yıla devreden ödenek olmamıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı	Ret ve İadeler	Net Tahsilat	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	328.253.000,00	122.710.634,94	873.116,55	121.837.518,39	37,12
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	60.120.000,00	29.652.341,90	41.566,36	29.610.775,54	49,25
04- Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	205.000.000,00	250.009.314,95	0,00	250.009.314,95	121,96
05- Diğer Gelirler	1.065.100.000,00	959.277.179,13	136.680,74	959.140.498,39	90,05
06- Sermaye Gelirleri	100.000.000,00	22.832.343,03	-	22.832.343,03	22,83

08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Ret ve İadeler(-)	-	-	-	-	-
Toplam	1.758.473.000,00	1.384.481.813,95	1.051.363,65	1.383.430.450,30	78,67

(*)Belediyenin “Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli”ne göre hazırlanmıştır.

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri (%78,67) seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan bağış ve yardımlar deprem yardımları nedeniyle (%121,96) ile beklenilenin üstünde, diğer gelirler (%90,05) seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%49,25), vergi gelirleri (%37,12) ve sermaye gelirleri (%22,83) ile beklenilenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	270.800.000,00	257.517.275,53	95,10
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	32.300.000,00	27.370.854,49	84,74
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.272.861.578,07	1.259.284.848,45	98,93
04-Faiz Giderleri	50.750.830,15	50.749.971,88	99,99
05-Cari Transferler	25.090.003,58	10.430.274,63	41,57
06-Sermaye Giderleri	102.090.588,20	89.171.579,47	87,35
07- Sermaye Transferleri	3.750.000,00	3.750.000,00	100,00
08-Borç Verme	-	-	-
09-Yedek Ödenek	830.000,00	-	-
Toplam	1.758.473.000,00	1.698.274.804,45	96,58

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri (%96,58) seviyesinde gerçekleşmiştir. Faiz giderleri değişken faizli kullanılan krediler nedeniyle (%99,99), mal ve hizmet alım giderleri (%98,93), personel giderleri (%95,10), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%84,74), sermaye giderleri (%87,35) ve sermaye transferleri (%100,00) oranında gerçekleşirken cari transferler (%41,57) ile beklenilenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (A)	2023 Yılı (B)	2024 Yılı (C)	2023-2022 Değişim Oranı	2024-2023 Değişim
------------------------	---------------	---------------	---------------	-------------------------	-------------------

				(%) [D=(B-A)/A]	Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	70.677.172,55	98.841.891,14	122.710.634,94	39,85	24,15
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.377.645,11	19.791.257,65	29.652.341,90	485,95	49,83
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	7.270.189,41	80.895.440,00	250.009.314,95	1.012,70	209,05
Diğer Gelirler	378.832.521,30	622.054.965,05	959.277.179,13	64,20	54,21
Sermaye Gelirleri	78.191.718,90	50.241.850,00	22.832.343,03	-35,75	-54,56
Toplam	538.349.247,27	871.825.403,84	1.384.481.813,95	61,94	58,80
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Toplamı (-)	569.736,23	415.914,54	1.051.363,65	-27,00	152,78
Net Toplam	537.779.511,04	871.409.489,30	1.383.430.450,30	62,04	58,76

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 512.020.961,00 TL'lik (%58,76) artış göstermiştir. Alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 169.113.874,95 TL (%209,05), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 9.861.084,25 TL (%49,83), diğer gelirlerde 337.222.214,08 TL (%54,21) ile vergi gelirlerinde 23.868.743,80 TL (%24,15) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Buna karşın sermaye gelirlerinde 27.409.506,97 TL'lik (%54,56) bir azalış olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (A)	2023 Yılı (B)	2024 Yılı (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	50.073.320,84	127.143.677,73	257.517.275,53	153,92	102,54
SGK Devlet Prim Giderleri	7.266.004,33	14.693.151,03	27.370.854,49	102,22	86,28
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	344.509.875,76	733.321.022,76	1.259.284.848,45	112,86	71,72
Faiz Giderleri	5.695.127,50	23.578.975,76	50.749.971,88	314,02	115,23
Cari Transferler	8.013.157,68	15.515.594,56	10.430.274,63	93,63	-32,78
Sermaye Giderleri	166.286.298,65	153.849.378,74	89.171.579,47	-7,48	-42,04
Sermaye Transferleri	18.855.000,00	21.250.000,00	3.750.000,00	12,70	-82,35

Borç Verme	-	-	-	-	-
Toplam	600.698.784,76	1.089.351.800,58	1.698.274.804,45	81,35	55,90

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 608.923.003,87 TL (%55,90) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında mal ve hizmet alım giderlerinde 525.963.825,69 TL (%71,72), personel giderlerinde 130.373.597,80 TL (%102,54), faiz giderlerinde 27.170.996,12 TL (%115,23) ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 12.677.703,46 TL (%86,28) artış olduğu görülmektedir. Buna karşın cari transferlerde 5.085.319,93 TL (%32,78), sermaye giderlerinde 64.677.799,27 TL (%42,04) ve sermaye transferlerinde 17.500.000,00 TL (%82,35) bir azalış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde meydana gelen artış satın alınan mal ve hizmet maliyetlerindeki yükselişten kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 1.644.140.620,96 TL, Faaliyet Geliri 1.549.272.662,20 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 94.867.958,76 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı	Hisse Oranı (%)
1	HALPER KURUMSAL HİZMET A.Ş.	50.000,00	50.000,00	100
2	HALİLİYE ORGANİZASYON DIŞ TİCARET VE SAN. A.Ş.	8.000.000,00	8.000.000,00	100
3	GÖBEKLİTEPE HİZMET SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	157.183.692,50	157.183.692,50	100
4	ŞANLIURFA TURİZMİ GELİŞTİRME A.Ş.	2.600.000,00	182.000,00	7

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Haliliye Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel

Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda yazılı çalışmalar tamamlanmış olmasına rağmen yetki devirlerinin kısmi olmaması ve devredilen yetkinin sınırlarını gösterecek yazılı bilgilerin ilgililere bildirilmemesi gibi nedenlerden dolayı eksiklikler bulunmaktadır. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmaması nedeniyle yeterli değildir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, yedek personel görevlendirilmesi ve risk seviyesinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi yönleriyle eksiktir ve hazırlanan bu prosedürler duyurulmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber belirlenen risklere ilişkin gerekli önlemlerin belirlenmesi açısından bu çalışmalar yeterli değildir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, iş yoğunluğu nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Haliliye Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerlerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar Bulunması

Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunda yer alan kayıtlı varlıklardan; amortisman ayrılmayanlar ve kayıtlı değerlerinden daha fazla amortisman ayrılanların olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ile ilgili “Hesap Grubuna İlişkin İşlemler” başlıklı 187’nci maddesinin (ç) bendinde, amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği ile ilgili hususlar hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Yönetmelik'in 202 ve 203'üncü maddelerinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi için kullanılacağı, ayrılan amortisman tutarların ise bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde maddi duran varlıklar için ayrılacak amortisman süreleri ve oranları belirlenmiştir.

Belirtilen Genel Tebliğ'in "Amortisman ve Tükenme Payına Tabi Tutulan Varlıkların Değeri" başlıklı 4'üncü maddesinde, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu, maliyet bedelinin ise bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamından oluştuğu açıklanmıştır. Ancak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olan varlıklar için amortisman ve tükenme payı hesaplamasına esas alınacak değer, enflasyon düzeltmesi sonucu ortaya çıkan değerdir.

Yapılan incelemede, Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunda kayıtlı varlıklardan; amortisman ayrılmayanlar ve kayıtlı değerlerinden daha fazla amortisman ayrılanların olduğu tespit edilmiş olup bunlara ilişkin tespitlere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar

Hesap Kodu ve Adı	Hesap Alt Kodu ve Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	251.02.04 Kanalizasyon Hatları	816.577,70
	251.02.20.02 Parklar ve Yeşil Alanlar	1.525.242,09
	251.02.20.06 Pazar Yeri	7.955.444,64
252 Binalar Hesabı	252.01.01.02.04 Üniversite, Akademi, Enstitü ve Yüksek Okul Binaları	127.440,00
	252.01.01.02.99 Diğer	194.948,00
	252.01.01.04.12 Eğitim ve Dinlenme Binaları	9.917.436,78
	252.01.01.04.13 Düğün, Tören ve Konferans Salonları	87.874,60
	252.01.01.04.99 Diğer	11.867.636,56
	252.01.01.05.01 Spor Sahaları	13.199.456,37
	252.01.01.05.02 Spor Salonları	230.483,50
	252.01.01.06.99 Diğer	253.913,78
253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	253.03.05 Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	11.869,81
255 Demirbaşlar Hesabı	255.05.03 Göster Amaçlı Hayvanlar	59.000,00
	255.06.04 Güzel Sanat Eserleri	388.161,00

	255.06.08 Mühür ve Mühür Baskıları	1.000,00
--	------------------------------------	----------

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Varlıklar

Hesap Kodu ve Adı	Hesap Alt Kodu ve Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
253 Tesis, Makine ve Cihazlar	02.10 Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Cihazlar	5.058,29	53.483,18	-48.424,89
	03.01 Yıkama, Temizleme ve Ütülleme Cihaz ve Araçları	475.875,60	493.505,18	-17.629,58
	03.06 Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	149.082,30	248.802,30	-99.720,00
254 Taşıtlar	01.01 Otomobiller	200	2.013.400,34	-2.013.200,34
255 Demirbaşlar	01.01 Döşeme Demirbaşları	33.258,30	151.123,34	-117.865,04
	01.02 Temsil ve Tören Demirbaşları	239.479,00	284.703,94	-45.224,94
	01.04 Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş Niteliğindeki Taşınır	542,8	654,9	-112,1
	01.05 Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınır	19.590,59	37.857,76	-18.267,17
	02.01 Bilgisayarlar ve Sunucular	2.700.199,74	3.105.135,03	-404.935,29
	02.02 Bilgisayar Çevre Birimleri	453.084,58	483.398,33	-30.313,75
	02.03 Teksir ve Çoğaltma Makineleri	0	5.032,70	-5.032,70
	02.05 Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	2.058.796,90	2.288.881,93	-230.085,03
	03.01 Büro Mobilyaları	3.657.781,19	4.565.828,00	-908.046,81
	03.02 Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	74.394,05	197.424,96	-123.030,91
	03.04 Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	0	67.490,84	-67.490,84
	03.05 Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler	82.941,14	129.432,52	-46.491,38
	04.01 Yemek Hazırlama Ekipmanları	101.238,84	102.562,94	-1.324,10
	07.01 Kütüphane Mobilyaları	17.528,04	18.260,00	-731,96
	08.01 Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	31.180,00	70.630,26	-39.450,26
	08.02 Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	7.666,40	16.803,70	-9.137,30
	09.01 Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	0	134.176,38	-134.176,38
	09.02 Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	73.439,26	205.228,36	-131.789,10
	09.03 Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	2.354,10	94.995,90	-92.641,80
	10.01 Güvenlik ve Korunma Amaçlı Araçlar	0	2.188,80	-2.188,80
	10.02 Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	1.006.303,70	1.691.670,18	-685.366,48
	11.01 Vitrinde Sergilenen Süs Eşyaları	0	253,7	-253,7

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ayrılan amortismanların mali tablolarda sağlıklı bir şekilde izlenmesini teminen, amortisman işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresinin taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkları için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmeden, doğrudan gider hesaplarında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi Duran Varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında; yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıkların "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu içinde takip edileceği, 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a/1) alt bendinde de; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği belirtilmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde duran varlıkların maliyet bedelinin bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, düzenlenmiştir. Anılan Tebliğ'in "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde; taşınmaz hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan 34.000,00 TL limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği hüküm altına alınmış olup Muhasebat Genel Müdürlüğünce bu tutar 2024 yılı için 114.000 TL olarak uygulanacak şekilde güncellenmiştir.

Bu itibarla, taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri gereğidir.

Yapılan incelemede, İdarenin mülkiyetinde olan hizmet binalarına ilişkin değer artırıcı nitelikteki toplam 9.765.447,00 TL tadilat ve onarım harcamalarının söz konusu varlıkların maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmeden doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı tespit edilmiştir. Binalara yapılan tadilat ve onarım harcamalarının binaların maliyet bedeline eklenmemesi nedeniyle 252 Binalar Hesabı mali tablolarda 9.765.447,00 TL eksik görünmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Muhasebe kayıtlarının daha açık ve anlaşılabilir olması, yapılan harcamaların ilgili bulunduğu hesaba kaydı ile mümkün olduğundan Kamu İdaresi tarafından maddi duran varlıklar için yapılan limit üzerindeki harcamaların ilgili maddi duran varlık bedeline eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Yapılmakta Olan Yatırımlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

Kamu İdaresi tarafından 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlenen yatırımlardan geçici kabulü yapıldığı halde ilgili duran varlıklar hesabına aktarılmayan maddi duran varlıkların bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde; bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın İşleyişi" başlıklı 205'inci maddesinin (b) bendinde; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, sözleşme bedelleri toplamı 60.234.227,51 TL olan yol, genel hizmet alanı, bina ve tesis yapım işlerinin geçici kabulleri yapıldığı halde 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlenmeye devam edildiği ve ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir. Bu husus, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın olması gerekenden 60.234.227,51 TL fazla görünmesine, bu yatırımların tamamlanarak aktarılması gereken ilgili varlık hesaplarının da olduğundan düşük görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapım işlerinin, geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 4: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu kurum ve kuruluşlarınca Kamu İdaresine tahsisli olarak kullandırılan taşınmazların ilgili varlık hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde, kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. Benzer bir düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği şeklinde yapılmıştır.

Bu doğrultuda tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mallar, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili Kamu İdaresinin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu varlıkları tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan 10.10.2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli Taşınmaza İlişkin Giderler" başlıklı 7'nci maddesinde yer alan; tahsisli taşınmazlarla ilgili olarak harcamalara katılma payı da dâhil her türlü mali yükümlülüklerin ve diğer giderlerin, tahsis yapılan Kamu İdaresi tarafından ödeneceğine dair hükmüne göre de tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin, tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması, dolayısıyla da muhasebe kayıtlarının, tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu haliyle de tahsisli taşınmazların tahsis bilgisinin muhasebe kayıtlarında ilgili alt kodlar itibarıyla

izlenmesi, idarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki malî yükümlülükleri açısından anlam kazanmaktadır.

Nitekim bu husus Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, Maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinin beşinci fıkrasında; Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği hüküm altına almış ve 188, 189, 190, 191, 192 ve 193 ve 203'üncü maddelerinde tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların niteliklerine göre, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'nda, ayrılması gereken amortisman tutarlarının ise Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Genel Tebliği'nin "Tahsisli Taşınmazların Amortisman İşlemleri" başlıklı 7'nci maddesi gereği tahsisli kullanan idare tarafından 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda, bu hesaplar karşılığında da 500 Net Değer Hesabı'nda izlenmesine yönelik hesap işleyişleri düzenlenmiştir.

Yine 27.04.2015 tarihli ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısının, herhangi bir taşınmazı tahsis eden ve tahsisli kullanan kurumların muhasebe kayıtlarının nasıl gerçekleştireceğine dair "1.3.Tahsis İşleminin Muhasebeleştirilmesi" başlıklı maddesinde; taşınmazın tahsis edildiği Kamu İdaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500 Net Değer Hesabı'na (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500 Net Değer Hesabı'na (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar için Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na alacak kaydedileceği, bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerince yapılacağı şeklinde açıklama yapılmıştır.

Kamu İdaresinin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde tahsisli kullanılan taşınmazların yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde mali tablolarda izlenmediği tespit edilmiştir. Kamu İdaresinin tahsisli olarak kullandığı 19 arsa, 2 tarla, 1 fıstıklık, 1 vezne olmak üzere 23 adet taşınmazın muhasebe kayıtları yapılmadığından Kamu İdaresinin mali tablolarında yer almamaktadır.

Tahsisli kullanılan taşınmazların mali tablolarda izlenmemesi sonucunda Belediyenin 2024 yılı Bilançosu, söz konusu taşınmaz hesapları alt kodlarında ve 257 Birikmiş

Amortismanlar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabı alt kodları itibariyle doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama kavramı gereği tahsisli kullanılan taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi ve varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Emanetler Hesabında Gelir Kaydedilmesi Gereken veya Karşılığı Bulunmayan Tutarların Yer Alması

Kamu İdaresi tarafından 333 Emanetler Hesabı'nın alt ekonomik kodlarında muhasebeleştirildikten sonra harcanmasına ve gerekli işlemler tesis edilip karşılığı olmamasına rağmen kayıtlardan düşülmeyen tutarlar olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 333 Emanetler Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 260'ıncı maddesinde; bu hesabın emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağını ifade edilmiştir. Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 262'nci maddesinde bu hesaba ilişkin alacak ve borç kayıtları detaylı olarak açıklanmış; emanet olarak nakden tahsil edilen tutarların bu hesaba alacak ve ilgili hesaba borç, bu hesapta kayıtlı tutarlardan bütçeye gelir yazılması gerekenler bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak; diğer taraftan, 805 Gelir Yansıtma Hesabı'na borç, 800 Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede,

-Merkezi İdare ile yürütülen bir proje kapsamında tahsil edilip emanete alınıp daha sonra proje kapsamındaki iş ve işlemlere ilişkin ilgili harcamaların gerçekleşmesine rağmen 333 Emanetler Hesabı'nın, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri isimli 01.01 alt kodunda yer alan 2.446.446,51 TL,

-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından proje ve mal alımı işi karşılığında gönderilen 618.336,51 TL ile arsa değerlendirme ve değerlendirme ekspertiz ücreti olarak alınan 379.146,56 TL olmak üzere gerekli işlemler gerçekleştirilmesi nedeniyle gelir

kaydedilmesi gerekirken 333 Emanetler Hesabı'nın, Diğerleri isimli 01.99 alt kodunda yer alan toplam 997.483,07 TL,

-Kamu İdaresi tarafından maaş veya ücret ödemelerinden çeşitli sebeplerden ötürü kesilen fakat işlem yapılmayan personel emanetlerinin 333 Emanetler Hesabı'nın, Personele Ait Emanetler isimli 02.07 alt kodunda yer alan 130.439,67 TL,

-İcra Daireleri tarafından yapılan kesintiler ile maaş ve ücret ödemelerinden yapılan icra kesintileriyle ilgili işlem tesis edilmemesi neticesinde 333 Emanetler Hesabı'nın, İcra Kesintileri ve İcra Daireleri Adına Yapılan Tahsilat isimli 03 alt kodunda yer alan 116.217,54 TL,

-Geçmiş dönemde ilgili Kamu İdareleri tarafından Kalkınma Ajansı ile ilgili yapılan kesintinin 333 Emanetler Hesabı'nın, Diğer isimli 09.99 alt kodunda yer alan 8.423,64 TL,

-Geçmiş dönemlerde maaş ödemelerinden çeşitli sebeplerle geri alma adında yapılan fakat emanet kalan tutarlar, çeşitli sebeplerden emanete alınan paralar, sözleşme gereği ceza adı altında kesilen paralar, para cezaları ve ceza olmak üzere 333 Emanetler Hesabı'nın, Diğer Çeşitli Emanetler isimli 99.99 alt kodunda yer alan 177.026,96 TL,

olmak üzere toplam 3.876.037,39 TL'nin emanet hesaplarında izlenmeye devam edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından 333 Emanetler Hesabı'nda kayıtlı olan emanetlerin sağlıklı ve güvenilir bir veri sunması için emanetten çıkılması gereken veya karşılığı olmayan tutarların kontrol edilmesi ve bunların gelir kaydedilmesi veya kayıtlardan düşülmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kamuya Olan Borçların Mali Tablolarda Dönem Ayrımı Yapılmaksızın İzlenmesi

Kamu İdaresinin yapılandırılan sosyal güvenlik prim borçları ile vergi borçlarının mali tablolarda dönem ayrımı yapılmaksızın izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği"

başlıklı 278'inci maddesinde; bu hesabın, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabında kayıtlı vergi ve diğer yükümlülüklerden dönem sonunda erteleme veya taksitlendirme süresi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 322'nci maddesinde; bu hesabın, kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya takside bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilen ve muhasebe sistematığının temel kavramlarından biri olan "Dönemsellik" ilkesi gereği, kamu idarelerinin faaliyetlerini belirli dönemler itibarıyla raporlamaları ve diğer dönemlerden bağımsız olarak saptamaları esastır.

Yapılan incelemede, yasal süresi içerisinde ödenmeyip yapılandırma kanunları gereği ertelenen veya takside bağlanan kamuya olan vergi ve benzeri borçların vadelerine göre tasnif edilip muhasebeleştirilmemesi neticesinde ödeme tarihi 2025 ve daha sonraki yıllarda olan 6.971.592,35 TL'nin 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'nda izlenmesi gerekirken, tüm yasal yükümlülüklerin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı'nda izlendiği tespit edilmiştir. Bu husus, kamuya olan borçların vadelerine göre tasnifinin mali tablolarda doğru bir şekilde izlenmesine engel teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve benzeri nitelikteki ödemelerden; bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olanların 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı'nda, mali yıl içinde ödenecek olanların ise 368 Vade Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Vergi, Resim ve Harçlar gibi Faaliyet Gelirlerinin Tahsil Edildikten Sonra Tahakkuk Ettirilmesi

Kamu İdaresince vergi, resim ve harç gibi gelirlerin doğdukları anda değil tahsil edilen tutar kadar ay sonlarında tahakkuk kaydı yapıldığından 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nın tahakkuk etmiş alacakları doğru yansıtmadığı görülmüştür.

120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen ve bir yıl içerisinde tahsili öngörülen faaliyet alacaklarının izlenmesi için kullanılmaktadır. 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilgili olarak, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 87'nci maddesinde ilgili servislerce tahakkuk bordroları ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkukları düzenlenecekler tutarların muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı belirtilmiştir. Mezkûr Yönetmelik'te ayrıca faaliyet dönemi içinde tahsili gereken tutarların 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nda, içinde bulunulan dönemi takip eden dönemlerde tahsili gereken tutarların ise 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nda izleneceği ifade edilmiştir.

Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve yukarıda yer verilen mevzuat hükmü gereği tahakkuk ettirilmesi gereken her türlü gelir tutarının, tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın 120/220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'na borç ve 600 Gelirler Hesabı'na alacak olarak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda yer alan gelirlerin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nın tahsilat toplamı kadar tahakkuk kaydının, ay sonlarında toplu olarak yapıldığı tespit edilmiştir. 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'na tahsilat gerçekleşmeden tahakkuk kaydı yapılmaması nedeniyle, Belediyenin tahakkuk etmiş toplam alacağından tahsil edilemeyenlerin gelir türleri itibariyle ne kadar olduğu mali tablolardan anlaşılamamaktadır.

Tablo 10: Tahsili Kadar Tahakkuku Yapılan Gelirler

Gelir Türü	Tahakkuk Toplamı	Tahsilat Toplamı
Bina Vergisi	38.499.551,30	38.499.551,30
Arsa Vergisi	10.877.705,10	10.877.705,10
Arazi Vergisi	8.238.200,00	8.238.200,00
Yangın Sigortası Vergisi	23.432,91	23.432,91
İlan ve Reklam Vergisi	175.101,65	175.101,65
Biletle Girilen Yerlere Ait Eğlence Vergisi	620,00	620,00
İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	286,98	286,98
İşgal Harcı	6.441.056,57	6.441.056,57
Toptancı Hali Resmi	760.057,00	760.057,00

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresinin tahakkuk etmiş tüm alacaklarının vade yapısına göre ilgili hesaplarda izlenmesini teminen, önce tahakkuk daha sonra tahsilât kaydı yapılarak ilgili hesaplarda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İdarenin Yapılandırılmış Alacakları ile Muhasebe Kayıtlarının Birbirinden Farklı Olması

Kamu İdaresinin mali tablolarında yer alan 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ve 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda kayıtlı tutarlar ile gelir biriminin kullandığı otomasyon programının kayıtlarında yer alan ve ilgili mevzuat gereği yapılandırılmış alacak tutarlarının birbirinden farklı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 92'nci maddesinde bu hesabın, mevzuatı gereğince 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'nda kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yıl sonunu geçmeyen bir süre ile tecil veya tehir edilen tutarlar ile duran varlıklar ana hesap grubundaki gelirlerden tecilli ve tehirli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda tecil ve tehir süresi bir yılın altına inen tutarlar ile bunlardan tahsil edilen veya takibe alınan tutarların izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 166'ncı maddesinde bu hesabın mevzuatı gereğince 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı'nda kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere idarenin yıl içerisinde mevzuatı gereği yapılandırılan alacakları ile 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar ve 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nın borç kalanları toplamı eşit olmalıdır.

Yapılan incelemede; gelir biriminden alınan kayıtlara göre İdarenin yapılandırılmış alacak toplamının 5.396.406,33 TL olduğu ancak bunun mali tablolarda, 122 Gelirlerden Tecilli

ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda 862,81 TL ve 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı'nda ise hiçbir kayıt olmamak üzere toplam 862,81 TL olarak izlendiği tespit edilmiştir. Bu durum İdarenin yapılandırılan alacaklarının mali tablolarda 5.395.543,52 TL daha düşük görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından gelir birimince kullanılmakta olan gelir modülünde yer alan yapılandırılmış alacak tutarlarının vadelerine göre tasnif edilerek mali tablolara doğru bir şekilde yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 9: Arsa Satışlarından Tahsil Edilen Tutarların Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında İzlenmeye Devam Edilmesi

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen arsa satışlarından, tahsil edilen tutarların 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nda izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 97'nci maddesinde, bu hesabın mahalli idarelere ait maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda ortaya çıkan alacaklar ile diğer faaliyet alacakları kapsamına girmeyen ve bir yıl içerisinde tahsil edilmesi gereken diğer çeşitli faaliyet alacaklarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 99'uncu maddesinde, maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda, satış bedelinden tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmesi gereken tutarlardan bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gerekenlerin 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'na, bir yıldan daha uzun bir süre içerisinde tahsili gerekenlerin ise 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'na kaydedileceği hükmü yer almaktadır. Bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilatların bu hesaba alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, arsa satışlardan doğan alacaklar için 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'na tahakkuk kayıtları girildiği, yıl içinde ve önceki yıllarda mezkur kanunlara göre yapılan satışların tamamı için tahsilat yapılmasına rağmen satış tutarlarının bu hesapta

izlenmeye devam edildiği tespit edilmiştir. Bu husus 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nın 51.006.534,89 TL bakiye vermesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Faaliyet Hesap Grubundaki alacakların sağlıklı ve doğru bir şekilde takip edilmesi amacıyla tahsilatı yapılan tutarların 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'ndan düşülmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Uzun Vadeli Gelirlerden Alacaklar Hesabında Karşılığı Bulunmayan Tutarların Yer Alması

Kamu İdaresi tarafından karşılığı olmayan alacakların uzun vadeli 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 164'üncü maddesinde; bu hesabın, mevzuatı gereği tahakkuk ettirilen ve bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gereken gelirlerden alacakların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın İşleyişi" başlıklı 165'inci maddesinde; bir yıldan daha uzun sürede tahsili öngörülen gelir tahakkuk tutarlarının bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği, bu hesapta kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenlerin bu hesaba alacak, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarı ile 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'ndan 2025 yılına devreden gelir tahakkukları toplamının 13.092.428,74 TL olmasına karşın Kamu İdaresinin gelirler biriminden alınan alacakların hesap kodları bakımından tasnifinin yapıldığı ayrıştırılmış icmal listesinde gelecek yıllara ait alacak bulunmadığı ve alacak tutarlarının 0,00 TL olduğu tespit edilmiştir. Kamu İdaresinin muhasebe kayıtlarında yer alan 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nda izlenen gelir tahakkuklarının karşılığının bulunmadığı ve tahakkuk servisinde kayıtlı bulunan tutarlar ile uyum arz etmediği görülmektedir. Bu husus, Kamu İdaresinin mali tablolarında 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nın yer almaması gerekirken 13.092.428,74 TL olarak yer almasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesini teminen muhasebe servisinde 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nda karşılığı bulunmadan izlenen tutarın, gelir servisi birimindeki tutarla uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: İşçi Statüsündeki Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

Kamu İdaresi tarafından işçi statüsündeki personeli için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, mali tablolarda 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanılmadığı ve yapılan ödemelerde 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın niteliğinin düzenlendiği 281'inci maddesinde, faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanılacağı; bu hesabın işleyişinin düzenlendiği 282'nci maddesinde, vadeleri bir yılın altına düşen ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarlarının 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na alacak, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na borç kaydedileceği; ödenen tazminatların da 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835 Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 330'uncu maddesinde, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı; 331'inci maddesinde, hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na alacak, 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği, vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından işçi statüsünde çalışan personel için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmaması nedeniyle 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanılmadığı, kıdem tazminatı ödemeleri esnasında karşılık ayrılmaksızın 472 Kıdem

Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanıldığı ve daha sonra bunun 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından her bir işçi personel için 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı kullanılarak kıdem tazminatı karşılığı ayrılması, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın ise mevzuat hükümleri uyarınca cari yılda emekli olacağı tahmin edilen işçi personel için kullanılması gerekmektedir.

BULGU 12: Taşınmazlara İlişkin Enflasyon Düzeltmesinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Yapılmaması

Kamu İdaresi tarafından taşınmazlara ilişkin enflasyon düzeltmesi yapılırken mevzuatın öngördüğü taşıma katsayısı kullanılmadan enflasyon düzeltmesi yapıldığı görülmüştür.

85 sıra No.lu Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında; Ek-1'de yer alan parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi uygulanacağı, enflasyon düzeltmesi sonrası yeni değerin, ilgili kalemlerin kayıtlı değerlerinin düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle bulunacağı, bulunan yeni değer ile eski değer arasındaki farkın, enflasyon düzeltmesi olarak kayıtlara alınacağı ve düzeltme katsayısının Ek-2'de yer alan formüle göre hesaplanacağı, dördüncü fıkrasında; enflasyon düzeltmesi şartlarının bulunması halinde önceki yıl enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş kalemlerin taşıma katsayısı ile düzeltileceği; yedinci fıkrasında ise; enflasyon düzeltmesi işleminin, mali yıl sonu itibarıyla amortisman işlemlerinden önce geçici mizana yansıyacak şekilde dönem sonunda yapılacağı, 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nın bakiyesinin dönem sonu işlemleri bağlamında geçici 1'inci maddede belirtilen durum haricinde 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılacağı ifade edilmiştir.

Tebliğ'in "Enflasyon Düzeltmesine Yönelik Muhasebe Kayıtları" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farkların ilgili hesaba borç ve 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Tebliğ'in ekinde bulunan Ek-1'de enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak parasal olmayan kalemler yer almakta olup 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı söz konusu kalemler arasında bulunmaktadır.

Yapılan incelemede; 2024 yılında İdarenin taşınmazları için enflasyon düzeltmesi yapılırken 250 Arsa ve Araziler Hesabı'na 1.500.000,00 TL, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na 500.000,00 TL, 252 Binalar Hesabı'na 1.500.000,00 TL ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na 1.000.000,00 TL olmak üzere toplam 4.500.000,00 TL eklendiği fakat bu kayıt yapılırken mevzuatın öngördüğü taşıma katsayısının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu husus, mali tablolarda mezkur hesaplarda yer alan varlıkların değerlerinin olması gerekenden farklı görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, taşınmazların gerçek değerlerini tespit etmek, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesini sağlamak için enflasyon düzeltmesi yapılırken 2023 yılında yapılmış olan enflasyon düzeltmesi sonrası bulunan değerlere mevzuatın öngördüğü taşıma katsayısı uygulanarak düzeltmelerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi işlemleri sonrasında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nda oluşan tutarların dönem sonunda mevzuata uygun olarak mali tablolara aktarılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait 31.12.2023 tarihli mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmalarını sağlamak üzere enflasyon düzeltmesine tabi tutulması, Hazine ve Maliye Bakanlığınca kararlaştırılmış olup buna ilişkin usul ve esaslar Muhasebat Genel Müdürlüğüne 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 85 sıra no.lu Genel Tebliğ ile belirlenmiştir.

İlgili Genel Tebliğ'in "Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin ilk fıkrasında genel yönetim kapsamında bulunan tüm kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali

tablolarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulacağı, ikinci fıkrasında ise hangi parasal kalemlere ne şekilde enflasyon düzeltilmesi işlemleri yapılacağı açıklanmıştır. İlgili maddenin son fıkrasında ise enflasyon düzeltilmesi sonrasında oluşacak farkların izlenmesi için ihdas edilen yardımcı hesapların Tebliğ'e ekli Ek-3'te yer aldığı belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in "Enflasyon Düzeltilmesine Yönelik Muhasebe Kayıtları" başlıklı 6'ncı maddesinde: Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltilmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farkların, ilgili hesaba borç ve 698 Enflasyon Düzeltilmesi Hesabı'na alacak kaydedileceği, birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farkların, 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı'na alacak, 698 Enflasyon Düzeltilmesi Hesabı'na borç kaydedileceği, dönem sonu işlemleri kapsamında 698 Enflasyon Düzeltilmesi Hesabı'nın kalanının 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen açıklamalardan anlaşılabacağı üzere, enflasyon düzeltilmesine tabi tutulacak parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltilmesi işlemleri yapılacak ve ortaya çıkan farklar ilgili hesaplara yardımcı hesaplar kullanılarak alınacak ve ilgisine göre karşılığında 698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı borç ya da alacak çalıştırılacaktır. Dönem sonunda ise 698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı kalanının 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede enflasyon düzeltilmesi sonrasında oluşan farkların izlendiği 698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı'nın borç toplamı 36.941.324,78 TL ile alacak toplamı 8.691.233,02 TL, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılarak dönem sonu kapanış işlemi gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bundan dolayı 698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı'nın borç kalanı olan 28.260.091,76 TL faaliyet sonuçları tablosunda yer almayarak faaliyet sonuçlarının bu tutar kadar fazla görünmesine sebep olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Mali tabloların sağlıklı veri sunması için enflasyon düzeltilmesi hesabının dönem sonu işlemlerinin mevzuat ve hesap planlarına uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hurdaların Takibinin ve Muhasebe Kayıtlarının Mevzuatın Öngördüğü Şekilde Yapılmaması

Hurdaya ayrılan demirbaşların, toplanması, ambara giriş, satış ve imha işlemlerine ilişkin kurumsal bir düzenleme bulunmadığı, hurda yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Hurdaya Ayırma Nedeniyle Çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilip harcama yetkilisi veya üst yöneticinin onayı ile hurdaya ayrılma işleminin tamamlanması gerekmektedir. Anılan komisyon tarafından yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar, harcama yetkilisine bildirilir. Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenir. Komisyonun yapacağı değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılan taşınırın, ekonomik değer taşıyıp taşıyamamasına bağlı olarak imha edilmesi veya satılması mümkündür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 224'üncü maddesinde ise; çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, idarece yıl içerisinde hurdaya ayırma ve teslim işlemleri yapıp ilgili birimlerce teslim alınan hurdaların takibinin mevzuatın öngördüğü şekilde yapılmaması nedeniyle bunların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nda izlenmediği ve ilgili hesapta sadece önceki yıllardan devreden 3.000,00 TL tutarında kayıt bulunduğu tespit edilmiştir. Bu husus, hurdaların mali tablolarda doğru bir şekilde izlenmesine engel teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından hurda niteliği taşıyan taşınırın kaybolması, yok olması veya kontrol dışı kullanılmasının engellenmesi ve taşınır sisteminin mevzuatın öngördüğü sonuçlar üretmesini teminen, etkin bir hurda yönetim sistemi oluşturulmasına ve ilgili değerlerin mali tablolarda izlenmesine yönelik kurumsal düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

Kamu İdaresinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamındaki şirket personeli dahil toplam personel giderlerinin, 375 sayılı KHK'nın Ek 20'nci maddesi uyarınca çıkarılan Usul ve Esaslar ile belirlenen %40'lık sınırın üzerinde olduğu görülmüştür.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın ikinci bölümünde personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırlar belirlenmiş olup "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın %40'ını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı, hüküm altına alınmıştır.

25.11.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 574 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için %58,46 olarak belirlenmiştir. İdarenin 2023 yılı kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamı 871.409.489,30 TL olup bu tutarın yeniden değerlendirme oranıyla artırılmış miktarı 1.380.835.476,74 TL'dir. Yönetmelik hükümlerine göre idarenin toplam personel giderinin üst sınırı 552.334.190,70 TL'dir.

Yapılan incelemede, yılsonu itibarıyla Kamu İdaresinin 696 Sayılı KHK kapsamında çalıştırılan işçiler dâhil personel gideri toplamının 732.667.805,66 TL olduğu, Yönetmelik hükümleriyle belirlenen sınırın 180.333.614,96 TL tutarında aşıldığı ve söz konusu personel

gideri yeniden değerlemeye tabi tutulmuş bütçe gelirine oranlandığında sınırın %13,05 oranında geçildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından şirket personeli dahil personel giderlerine ilişkin mevzuatta belirlenen sınıra riayet edilmesi, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Gecekondu Fonu Hesabında Yer Alan Tutarların Amacı Dışında Kullanılması

775 sayılı Gecekondu Kanunu gereğince Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılan payların Kamu İdaresinin diğer cari iş ve işlemleri için kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların Teşkili ve Kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, ilgili belediyeler adına bankada açılacak özel hesaplarda toplanarak bir fon oluşturulacağı ve 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan tutarların hangi amaçla kullanılması gerektiği ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre, Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılan payların;

a) Mezkur kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) İslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkanlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tesbit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde, kullanılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılan paylar için fon hesabı açılacak ve ilgili fonda biriken tutarlar 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde belirtilen amaçlarla kullanılabilecektir.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde satılan Hazine taşınmazlarının satış bedelinin %10'una tekabül eden 3.479.508,03 TL'nin İdarenin ilgili banka hesabına aktarıldığı

ancak bu bedelin 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 13'üncü maddesinde belirtilen amaçlar dışında diğer cari harcamalar için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, Belediye sınırları içerisinde satılan Hazine taşınmazlarının satış bedelinin %10 oranındaki payın açılacak özel bir hesaba aktarılması ve bu hesapta biriken tutarların amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 4: Yapı Ruhsatları ile Birlikte Tahsil Edilen Otopark Bedellerine İlişkin İşlemlerin Mevzuata Uygun Olmaması

Kamu İdaresi tarafından yapı ruhsat harçları ile birlikte tahsil edilen otopark bedellerinin; bütçe geliri olarak kaydedilmediği, vadeli hesapta tutulmadığı, 333 Emanet Hesabı'nda muhasebeleştirildiği ve tahsis amacı dışında kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak çıkarılan Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark Bedelinin Tespit, Tahakkuk ve Tahsili" başlıklı 12'nci maddesinin üçüncü fıkrasında; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsiline ilişkin esasların Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirleneceği, dördüncü fıkrasında; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak Otopark Hesabına yatırılması, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı maddenin yedinci fıkrasında ise; otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının ilgili idarece karşılanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bunula birlikte; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Belediyeler Arası Hizmet İlişkileri ve Koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinin son fıkrasında ve mezkur yönetmeliğin "Otopark Hesabından Yapılacak Harcamalar" başlıklı 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasında otopark gelirlerinin mevzuatta belirtilen tahsis amacı dışında kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Belli Bir Amaca Tahsisli Gelirler ve Alınan Paylar" başlıklı 18'inci maddesinin üçüncü fıkrasında, parselinde otopark ihtiyacı karşılanmayan yapılardan alınan ve bankada açılacak otopark hesabına yatırılacak paraların gelir bütçesinin ilgili bölümüne gelir kaydedileceği, tahsis amacı doğrultusunda kullanılmak üzere gider bütçesinin ilgili tertibine ödenek konulacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından yapı ruhsatları ile birlikte daha önceki yıllarda 26.991.673,37 TL ve 2024 yılı içerisinde 5.381.369,98 TL olmak üzere tahsil edilen toplam 32.373.043,35 TL tutarındaki otopark bedelinin bütçe geliri olarak kaydedilmediği, bu tutarın 333 Emanetler Hesabı'nda izlendiği, bu meblağın vadeli mevduat hesabında tutulmak yerine cari harcamalar için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin olarak gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Söz konusu tespit kurum tarafından 2025 Mali Yılı içerisinde düzeltilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapı ruhsat harçları ile tahsil edilen otopark bedellerinin; tahsil edildiğinde bütçe geliri olarak kaydedilmesi, ilgili tutarların kamu bankaları nezdinde açılacak vadeli mevduat niteliğindeki hesapta izlenmesi ve tahsis amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Kamu İdaresi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendinde parasal limitleri belirlenen işler için yapacakları harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşmamalı, aşacak kısım için ise Kamu İhale Kurulundan onay alınmalıdır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin 2024 yılı bütçesinde mal alımları için ayrılan ödenek tutarının 236.823.000,00 TL, hizmet alımları için ayrılan ödenek tutarının ise 566.095.000,00 TL olduğu belirlenmiştir. Mevzuatta yer alan %10 sınırının mal alımlarında 23.682.300,00 TL, hizmet alımlarında 56.609.500,00 TL olmasına rağmen Kanun'un 21/f ve 22/d maddesi kapsamında; mal alımlarına ilişkin harcamaların 128.059.397,59 TL, hizmet alımlarına ilişkin harcamaların 81.472.696,32 TL olarak gerçekleştiği görülmüştür. Bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun mal alımlarında %54,07 ve hizmet alımlarında ise %14,39 oranında olacak şekilde aşıldığı ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir uygun görüşü alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından işlemlerin ihale mevzuatına uygun yürütülebilmesi için doğrudan temin ve pazarlık usulü kapsamında parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda %10 sınırının dikkate alınması ve sınırın aşılabacağı durumlarda ise Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Su İdaresinden Mahsuplaşma ile Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Payları ve Bu Paylardan Mahsup Edilen Su Faturası Giderlerinin Bütçeleştirilmemesi

Kamu İdaresinin su faturalarına ilişkin borçlarından mahsuplaşma yoluyla tahsil edilen ÇTV tutarları ve bu yolla ödenen su giderlerine ait ödemelerin bütçe hesapları ile ilişkilendirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Kanun'un "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesi uyarınca; su ve kanalizasyon idarelerinin büyükşehir dahilindeki ilçe belediyelerinin mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin tahsil ettiği ÇTV'yi ve bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini, tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödemesi gerektiği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesine göre; bütçe geliri kurumun bütçesinde ve diğer mevzuatla gelir olarak tanımlanan her türlü işlemi ifade ederken, bütçe gideri kurumun bütçesinde ve diğer mevzuatla gider olarak tanımlanan her türlü işlemi ifade etmektedir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere su idareleri büyükşehir ilçe belediyeleri adına tahsil ettiği ÇTV'yi ilçe belediyelerine aktardığında bu tutarın bütçe geliri olarak ve su giderlerinin de ödendiğinde bütçe gideri olarak kaydedilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, bütçe gelir veya giderlerinin mahsuplaşma yoluyla gerçekleşmesi bu hususa engel teşkil etmemektedir.

Yapılan incelemede, ŞUSKİ'nin Belediyenin mücavir alan sınırları içerisinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği ÇTV'den 7.473.191,87 TL'sinin 2024 yılı içerisinde Belediyenin çeşitli dönemlere ait su faturalarına karşılık mahsup edildiği ancak mahsuplaşılan bu tutarların bütçe hesaplarında gösterilmediği tespit edilmiştir. Bu husus, bütçe gelir ve giderlerinin olması gerekenden bu tutar kadar düşük görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa katılmış olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mahsuplaşma yoluyla tahsil edilen veya ödenen bütçe gelir ve giderlerinin bütçenin gayrisafilik ilkesi gereği bütçe hesaplarına dahil edilmesi, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesinin sağlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Gelirlerin Büyük Kısımının Doğdukları Anda Değil Tahsil Edildikten Sonra Tahakkuk Ettirilmesi Sonucunda Belediyenin Mali Tablolarında Faaliyet Alacakları ile Gelirlerin Tam Olarak Gösterilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan hususun 2024 yılı denetimlerinde de devam ettiği görüldüğünden 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde madde no 7 ile bulgu konusu edilmiştir.
Belediyeye Yapılan ve Belediye Tarafından Kamu Kurumlarına Yapılan Taşınmaz Tahsislerinin Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilen husus incelenmiş olup idareye tahsis edilen 19 arsa, 2 tarla, 1 fistıklık, 1 vezne olmak üzere 23 taşınmazın muhasebe kayıtlarında izlenmediği tespit edilmiştir. 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgu ile ilgili olarak düzeltici işlem olmaması nedeniyle söz konusu husus 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda "Denetim Görüşünün Dayanakları" Madde 4 ile bulgu konusu edilmiştir.
Duran Varlıklar İçin Yapılan Harcamaların İlgili Duran Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi Yerine Doğrudan Giderleştirilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bulgu konusu edilen husus mali tablolar ile ihale ve doğrudan temin dosyaları üzerinden incelenmiş olup taşınmazların dönüşümü ve onarımı için yapılan ve 114.000 TL limit üzerinde kalan toplam 9.765.447,00 TL değer artırıcı harcamanın doğrudan giderleştirildiği görülmüştür. 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgu konusu ile ilgili olarak düzeltici işlem olmaması nedeniyle söz konusu husus 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde Madde 2 ile bulgu konusu edilmiştir.
Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında Yer Alan Taşınmazlar İçin Amortisman Ayrılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan hususun 2024 yılı denetimlerinde de devam ettiği görülmüştür. Bu nedenle, 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda "Denetim Görüşünün Dayanakları" madde no 1 ile bulgu konusu edilmiştir.